

บันทึก

เรื่อง คุณสมบัติผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
ตามมาตรา ๑๐๕ (๔) (ค) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

กรรมการปกครองได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๔๐๓/๑๑๐๔ ลงวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๓๕ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า จังหวัดนครสวรรค์ทำหรือเกี่ยวกับ คุณสมบัติผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตามมาตรา ๑๐๕ (๔) (ค) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ว่า ในกรณีที่บุคคลผู้จะสมัครรับเลือกตั้งได้เกิดในท้องที่ซึ่งเดิมอยู่ในเขตจังหวัดนครสวรรค์ แต่ปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลงเขตการปกครอง ทำให้ท้องที่นั้นถูกโอนไปอยู่ในเขตจังหวัดอื่น บุคคลดังกล่าวจะมีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของจังหวัดนครสวรรค์ หรือไม่

กรรมการปกครองพิจารณาเห็นว่า คุณสมบัติประการหนึ่งของผู้สมัครรับเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๐๕ (๔) (ค) ที่กำหนดว่าเป็นบุคคลที่เกิดในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้ง กรรมการปกครองมีความเห็นว่าน่าจะมีวัตถุประสงค์เน้นในเรื่องสถานที่เกิดเป็นสำคัญ ดังนั้น ในเมื่อท้องที่นั้นได้โอนไปอยู่ร่วมกับจังหวัดอื่นหรือจัดตั้งเป็นจังหวัดขึ้นใหม่ ความเป็นจังหวัดในชื่อเดิมย่อมเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพข้อเท็จจริง คือ ใช้ชื่อเป็นจังหวัดใหม่ที่พื้นที่นั้นไปรวมหรือชื่อจังหวัดที่จัดตั้งขึ้นใหม่ด้วย ดังนั้น ในกรณีนี้หากบุคคลผู้นั้นจะสมัครรับเลือกตั้งเดิมเกิดในท้องที่จังหวัดนครสวรรค์ แต่ปัจจุบันท้องที่นั้นได้โอนไปอยู่ในเขตจังหวัดอื่นแล้ว ย่อมมีสถานที่เกิดเปลี่ยนแปลงไปอยู่ในเขตท้องที่จังหวัดใหม่ด้วย การที่จะไปสมัครรับเลือกตั้งในจังหวัดนครสวรรค์เดิมย่อมกระทำไม่ได้ เพราะสถานที่เกิดไม่ได้อยู่ในเขตท้องที่นั้นแล้ว กรรมการปกครองจึงขอหารือว่า ความเห็นของกรรมการปกครองถูกต้องหรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๖) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าว โดยมีผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (กรรมการปกครอง) เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว มีความเห็นว่า การกำหนดเขตจังหวัดอาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสมของแต่ละยุคแต่ละสมัย ซึ่งผลของการเปลี่ยนแปลงเขตจังหวัดย่อมทำให้พื้นที่ในส่วนของจังหวัดเดิมเปลี่ยนเป็นพื้นที่ของจังหวัดใหม่แล้ว ฉะนั้น เมื่อมาตรา ๑๐๕ (๔) (ค)^๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร

^๑มาตรา ๑๐๕ บุคคลผู้มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ เป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

(๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด แต่บุคคลผู้มีสัญชาติไทยซึ่งบิดาเป็นคนต่างด้าวต้องมีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอีกด้วย

(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบห้าปีบริบูรณ์ในวันเลือกตั้ง

(๓) เป็นสมาชิกพรรคการเมืองที่ส่งสมาชิกเข้าสมัครรับเลือกตั้งตามมาตรา ๑๐๖ หรือพรรคการเมืองตามมาตรา ๑๑๕ พรรคสอง พรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งแต่เพียงพรรคเดียว และ

ไทย ได้กำหนดคุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งว่าต้องเป็นบุคคลซึ่งเกิดในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้ง การพิจารณาคุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งตามบทบัญญัติดังกล่าวจึงต้องพิจารณาในขณะใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งว่า เขตการปกครองของแต่ละจังหวัดในขณะสมัครรับเลือกตั้งมีอยู่อย่างใด กล่าวคือ พื้นที่ที่บุคคลดังกล่าวได้เกิดในขณะใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นพื้นที่ของจังหวัดใดบุคคลนั้นก็จะมีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งในเขตจังหวัดนั้น ซึ่งจะสอดคล้องกับบุคคลอื่น ๆ ที่อยู่อาศัยในพื้นที่เดียวกับผู้สมัครรับเลือกตั้งที่จะต้องใช้สิทธิเลือกตั้งในเขตจังหวัดนั้นด้วย มิใช่ถือเอาชื่อจังหวัดเดิมขณะเกิดเป็นเกณฑ์ในการวินิจฉัย เพราะอาจจะเกิดปัญหาในทางปฏิบัติขึ้นได้เป็นอย่างมาก เช่น กรณีจังหวัดเดิมที่บุคคลนั้นเกิดทั้งจังหวัดได้ยุบรวมไปขึ้นอยู่กับอีกจังหวัดหนึ่งหรือยุบรวมจังหวัดเดิมกับจังหวัดอื่นและตั้งเป็นจังหวัดใหม่ กรณีก็จะเห็นได้ว่าบุคคลนั้นไม่มีจังหวัดเดิมที่ตนเกิดที่จะสมัครรับเลือกตั้งได้อีก หรือกรณีการแบ่งพื้นที่ส่วนหนึ่งของจังหวัดเดิมตั้งเป็นจังหวัดใหม่ บุคคลนั้นก็จะมีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งในจังหวัดใหม่ได้ ซึ่งกรณีเหล่านี้เห็นได้ว่าจะทำให้บุคคลนั้นต้องเสียสิทธิตามมาตรา ๑๐๕ (๔) (ค) ดังกล่าวไป

ด้วยเหตุนี้ ในกรณีที่ผู้จะใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งได้เกิดในท้องที่ซึ่งเดิมอยู่ในจังหวัดนครสวรรค์ แต่ปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลงเขตการปกครองให้พื้นที่ที่ผู้นั้นเกิดไปอยู่ในเขตจังหวัดอื่นแล้ว ผู้นั้นย่อมจะต้องใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งในเขตจังหวัดใหม่ไม่อาจใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งในจังหวัดนครสวรรค์โดยอาศัยมาตรา ๑๐๕ (๔) (ค) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้อีก เพราะพื้นที่ที่ผู้นั้นเกิดมิได้อยู่ในเขตจังหวัดนครสวรรค์แล้ว

(นายอักษราทร จุฬารัตน)

รองเลขาธิการฯ

ปฏิบัติราชการแทน เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

มกราคม ๒๕๓๕

(๔) มีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

(ก) มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้งมาแล้วเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้ง

(ข) เคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้งหรือเคยเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นในจังหวัดนั้น

(ค) เป็นบุคคลซึ่งเกิดในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้ง

(ง) เคยศึกษาเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าสองปีการศึกษาในสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้ง